

Lijekovi

Josip Čulig

POLITIKA LIJEKOVA U 2007. GODINI - da li će Vlada zaustaviti rast potrošnje i troškova?

Nakon donošenja novog Zakona o lijekovima i medicinskim proizvodima (2003) i sustava referentnih cijena, očekivale su se značajne uštede na području financijskih izdvajanja za lijekove. Tako su se u planiranju budžeta Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje pojavile stavke manje za nekoliko stotina milijuna kuna od realne potrošnje u prethodnoj godini.

Kako u 2005. godini, tako i u 2006. godini. Podsjetimo, referentni sustav cijena znači prosječna veleprodajna cijena lijeka u Italiji, Francuskoj i Sloveniji, pa još 15% niže. Zašto su se kalkulacije pokazale krive? Od lijekova koje HZZO plaća za svoje osiguranike 74% ima status generika (istekao patent), a 26% je zaštićenih proizvoda. Dvije su opcije, ili se previše propisuje, ili su cijene i dalje previsoke. Najvjerojatnije oba čimbenika pridonose ukupnom ishodu. Činjenica jest da se broj ukupnog stanovništva, pa tako i osiguranika smanjuje, ali je prosjek recepata 7,5 godišnje po osiguraniku!

Također je činjenica da se cijene lijekova usklađuju sporo. S druge pak strane, dugovi distributerske mreže i bolnica prema proizvođačima lijekova penju se na prosječno 9 mjeseci. Slična situacija je već viđena u zemljama istočne Europe prije prijema u Europsku uniju. Za očekivati je da će Vlada morati reagirati u skladu sa statusom kandidata i razriješiti ovaj kronični podbačaj.

Što učiniti, a da se već postojeća kriza u hrvatskom zdravstvu ne produbi do mogućeg kolapsa? U lipnju 2006. godine ukupni dugovi hrvatskih bolnica su bili 610 milijuna dolara. Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi imenovalo je Povjerenstvo za nadzor bolničkih troškova. Bit će zanimljivo kad u veljači 2007. godine budemo analizirali završne financijske izvještaje za 2006. godinu. Lijekovi sudjeluju u ukupnim zdravstvenim troškovima 15%. Plan Vlade je da bolesnici sudjeluju u ukupnim troškovima 15%, pozivajući se na Europsku uniju gdje je taj postotak čak 20. Međutim, taj se cilj neće lako postići, pogotovo ne u kraćem razdoblju. Gotovo milijun stanovnika ima primanja manja od 200 dolara mjesečno. Ukupan broj aktivnog stanovništva smanjio se s 3,027 milijuna 2000. godine, na 2,999 milijuna 2005. Do 2010. godine smanjit će se na 2,962 milijuna. Broj umirovljenika je 2000 godine bio 663 tisuće, a 2005. godine 718 tisuća. Do 2010. godine bit će 727 tisuća umirovljenika.

Dakle, da li treba očekivati smanjenu potrošnju lijekova 2007. godine? Ne. Prognoza je da će tržište lijekova u 2006. godini biti ukupno 3.32 milijarde kuna, a u 2007. godini 3,46 milijardi. Do 2010. godine će se popeti na 3,62 milijarde kuna. Od toga oko 85% otpada na recepte zdravstvenog osiguranja. Što prije HZZO prihvati ovu prognozu u svojim planskim dokumentima, prije će se početi rješavati nekih promašaja sadašnje politike lijekova u Hrvatskoj. Kao što je na primjer dokidanje supstitucije generičkim paralelama, što se pak provodi u svim ljekarnama svijeta! Naime, već smo naglašavali da se politika lijekova sastoji od desetak i više mjera koje se primjenjuju istodobno! U protivnom će uspjeh jedne mjere biti umanjen zbog neprimjena drugih. Područje koje je neiskorišteno u politici lijekova, a moglo bi potaknuti veće učešće građana u troškovima za lijekove, je sektor lijekova koji se izdaje bez recepta (OTC). Tržište u Hrvatskoj je 2006. godine procijenjeno na 520 milijuna kuna, što je porast za 20 milijuna u odnosu na 2005. godinu! To iznosi čak 15% ukupnog tržišta lijekova u Hrvatskoj. Prednjači prodaja vitamina i minerala (180 milijuna) i analgetika (175 milijuna kuna). Pametnom politikom edukacije stanovništva o samoliječenju, stimulacijom i edukacijom ljekarnika, ali i skidanjem s liste HZZO-a nekih lijekova koji se već dugo primjenjuju, a imaju relativno malo nuspojava, mogao bi se ovaj dio tržišta uvećati i za više od 100 milijuna kuna.

Zaključno bi se moglo konstatirati da u 2007. godini neće biti nikakvih radikalnih poteza sa strane Vlade u politici lijekova. Prevladat će vatrogasne mjere da se zadovolje proizvođači i dobavljači lijekova, a da se ne ozlovolje pacijenti, odnosno glasači. Prave poteze u politici lijekova valja očekivati tek poslije izbora, dakle 2008. godine.